

w.e.m.m.e.l.

expertisecentrum 'Waardig Levenseinde'

W.E.M.M.E.L.

W

waardig, wetenschappelijk

E

ethisch, educatief-informatief

M

medisch, multidisciplinair

M

maatschappelijk, menselijk

E

expertise / excellentiecentrum

L

leven, levenseinde

1995

Een gebouw in Wemmel...

Het UZ Brussel kocht in 1995 een gebouw te Wemmel voor TOPAZ, het eerste supportief dagcentrum in België.

1995-2012

...gonst van activiteit...

Hiernaast vonden vijf andere organisaties, begaan met ongeneeslijk zieken, ook onderdak in dit centrum.

Vanaf het begin gonst het in W.EM.M.E.L van de activiteiten: opvang van ongeneeslijk zieken, consultaties, stages, persconferenties, vorming voor professionelen en voor vrijwilligers.

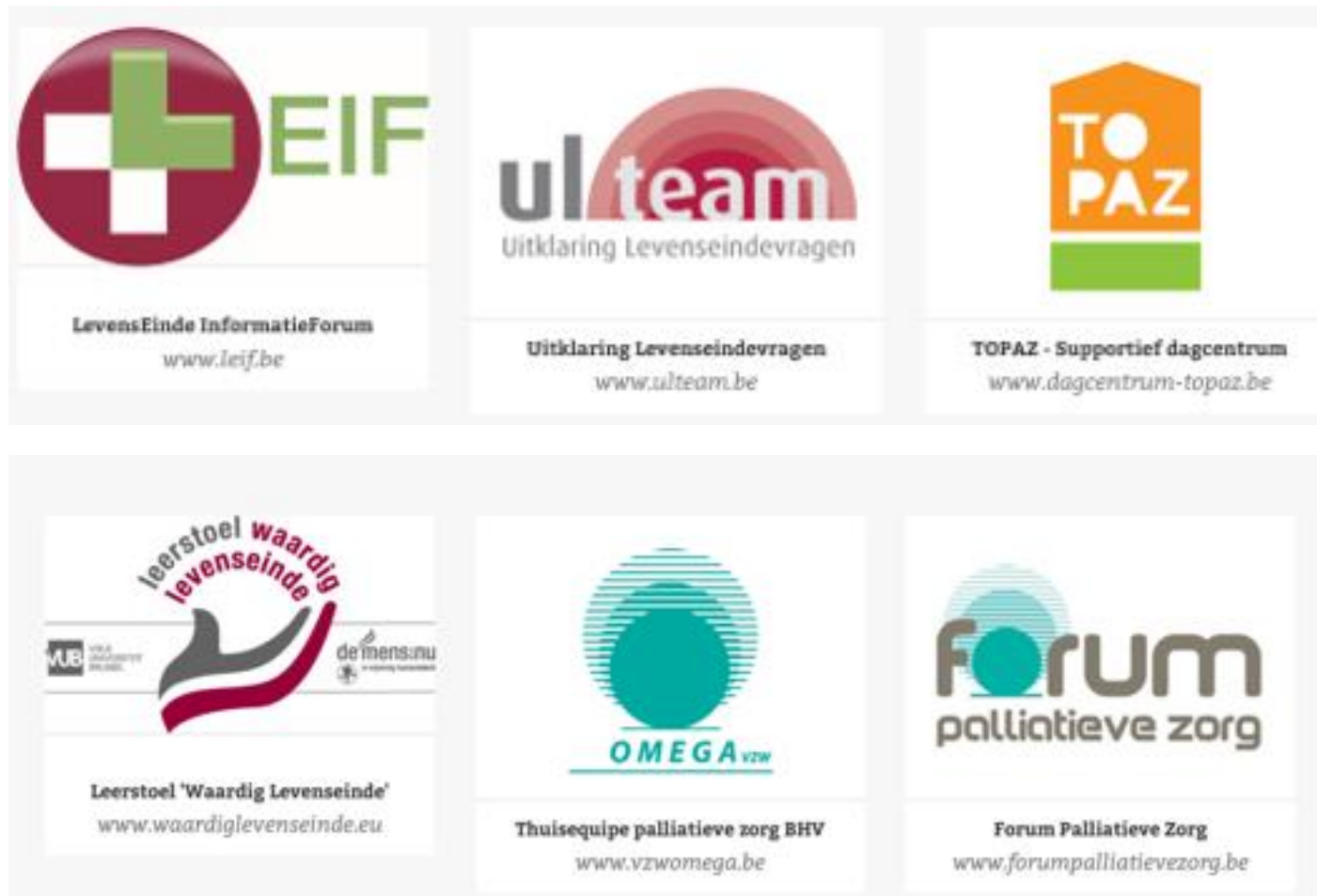
...en wordt een expertisecentrum

van het levenseinde met empathie en respect voor ieders recht op zelfbeschikking ongeacht afkomst, taal, sociale status, of filosofische overtuiging.

De onderstaande organisaties, begaan met ongeneeslijk zieken, vinden onderdak in dit centrum verbonden aan het UZ Brussel van de Vrije Universiteit Brussel.

**Netwerk Palliatieve Zorg
voor de regio Brussel-Halle-Vilvoorde**

Netwerkopdrachten

- Informeren
- Samenwerking en consult
- Vorming
- Vrijwilligerswerking
- Brusselwerking

Informeren

- Kaartjes om moeilijke thema's bespreekbaar te maken
- Tijdschrift Peiler
- Sociale media kanalen (FB, instagram, linkedIn,...)
- Website (www.forumpalliatievezorg.be)
- Infosessies Palliatieve Zorg en voorafgaande zorgplanning
- Bibliotheek

- Kaartjes worden gebruikt om patiënten en naasten te informeren en moeilijke gesprekken op gang te brengen.
- In tweede instantie om collega zorgverleners te informeren.

Palliatieve zorg... ook als je nog jaren te leven hebt

Zorg voor jou, als je niet meer kan genezen, en voor je familie

Palliatieve zorg is een **totale zorg** voor mensen die ongeneeslijk ziek zijn.

Het gaat niet enkel om **zorg voor fysieke symptomen** (comfort bieden en pijnbestrijding), maar **ook om sociale, spirituele en psychologische zorg**.

Het is niet alleen zorg voor jou, maar **ook je familie of je mantelzorgers** worden ondersteund.

Rouwzorg maakt hier een belangrijk deel van uit.

Niet terminaal

Dat betekent helemaal niet dat je nog maar kort te leven hebt, integendeel!

Hoe eerder je palliatieve zorg aangeboden krijgt, hoe sneller je gebruik kan maken van de expertise die zorgt voor meer comfort en je levenskwaliteit verbetert. Het kan er zelfs voor zorgen dat je langer leeft.

Waar?

Je kan palliatieve zorg bij je thuis krijgen maar ook in een ziekenhuis, een dagcentrum of een thuisvervangende omgeving zoals een woonzorgcentrum.

Wil je meer weten?

Praat erover met je arts of neem contact met ons op www.forumpalliatievezorg.be of 02 456 82 07

Forum palliatieve zorg w.e.m.m.e.l. Met steun van Vlaanderen Met steun van Kom op tegen Kanker

Praten over je levenseinde is niet gemakkelijk

Zolang je je eigen wensen duidelijk kan maken, is er geen probleem. Maar als je in een toestand zou komen waardoor je niet meer voor je eigen wensen kan opkomen of ze niet meer duidelijk kan maken, dan is het belangrijk hier vooraf over te praten.

Door dit op voorhand te bespreken, kan de zorg beter georganiseerd worden. Je kan er dan zeker van zijn dat je ook later de zorg krijgt die je wil.

Duidelijkheid over je wensen en verwachtingen kunnen in de toekomst misverstanden voorkomen. Je voorkomt dat je familie en naasten moeilijke beslissingen moeten nemen in jouw plaats.

Verlies, gemis... rouw

Uniek rouwen

Rouw is het proces dat je doormaakt om jezelf aan te passen aan een verlies of aan een veranderde situatie. Dat kan zijn omdat je iemand verloren hebt maar ook door verlies van bvb. je gezondheid, je mobiliteit, je autonomie. Iedereen rouwt uniek, op zijn eigen tempo en eigen manier. Het ligt niet vast hoe lang een rouwproces duurt.

Hoe ziet rouw eruit?

Rouw kan zo ingrijpend zijn dat het een effect heeft op

- je gevoelens
(angstig, verdrietig, schuldgevoelens,...)
- je lichaam
(pijn, misselijkheid, slaapproblemen,...)
- je sociaal leven
(geen zin meer om mensen te zien, dingen te doen,...)
- je waarden en ideeën
(hoe moet het nu verder?,...)

Natuurlijk rouwen

Het is heel normaal dat we rouwen want verlies maakt deel uit van het leven. We rouwen om ons aan te passen aan een nieuwe situatie en gaan op zoek naar een nieuw evenwicht. Er bestaat geen handleiding. Voor de ene persoon helpt het om erover te praten, terwijl het voor de andere misschien helpt om iets creatiefs te doen of te bewegen.

Rouw op slot

Heb je het gevoel dat je vast zit? Dat je moeite hebt om het leven weer op te pikken? Praat erover met je huisarts of (palliatief) verpleegkundige of neem contact op met ons op www.forumpalliatievezorg.be of 02 456 82 09.

Forum
palliatieve zorg

w.e.m.m.e.l.
wettelijke medische en morele ondersteuning

Vocht & Voeding in de laatste levensfase

Eten is leven

Voeding en drank staan symbool voor leven en gezondheid. Daardoor vinden we het heel erg lastig als iemand minder of niet meer eet en drinkt. Het lijkt

alsof we geen goede zorg meer bieden, alsof het overlijden zal versnellen. Er bestaan verschillende redenen waarom iemand niet meer eet of drinkt, zoals slikproblemen, afweergedrag, geen idee meer hebben wat te doen met voedsel... maar vaak is er ook gewoon minder behoefte aan eten en drinken.

Je sterft niet omdat je niet meer eet/drinkt. Je eet/drinkt niet meer omdat je aan het sterven bent.

Wanneer iemand in de laatste fase van zijn leven is, heeft die steeds minder zin in eten en drinken.

De organen gaan steeds minder goed werken. De spijsvertering raakt ook uitgeschakeld. Vaak kan het lichaam geen voedsel meer verteren, wat misselijkheid en braken kan veroorzaken. Zo toont het lichaam eigenlijk dat vocht en voeding niet meer nodig zijn.

- Gratis 3 maandelijks magazine
- Oplage: 4000 exemplaren
- Abonneren digitaal of op papier
via info@forumpalliatievezorg.be

ROUW EN VERLIES BIJ KINDEREN

*"Betrek kinderen
op hun niveau bij alles."*

— Sabine Hagedoren

Samenwerking en consult

194 samenwerkingsovereenkomsten met zorginstellingen uit de regio

- WZC
- Instellingen voor mensen met een beperking
- Palliatieve eenheden
- Ziekenhuizen
- Dagcentra
- OCMW's
- Mutualiteiten
- Huisartsenkringen
- Artsen
- Thuiszorgdiensten
- Eerstelijnszones
-

Vorming, trainingen en opleidingen

Voor zorgverleners en vrijwilligers

- Basiscursus palliatieve zorg: zorgverleners, vrijwilligers, thuisverpleegkundigen en logistiek personeel
- Permanente vormingen
- Vormingen op maat in eigen voorziening
- Webinar voor artsen
- PALM opleiding
- Levenseinde app LEA
- Online leerportaal met 5 e-learnings

Basiscursus palliatieve zorg *voor thuisverpleegkundigen*

- 6 dinsdagnamiddagen, start dinsdag 25 april 2023
- Programma
 - basisconcepten palliatieve zorg, historiek, wetgeving, voorzieningen
 - comfortzorg (medicamenteus en niet-medicamenteus)
 - gebruik van de subcutane spuit aandrijver
 - communicatie: omgaan met families, crisissen, conflictbemiddeling bij het levenseinde
 - beslissingen aan het levenseinde (voorafgaande zorgplanning)
 - palliatieve sedatie en euthanasie

Welkom beheerder

Mijn Cursussen

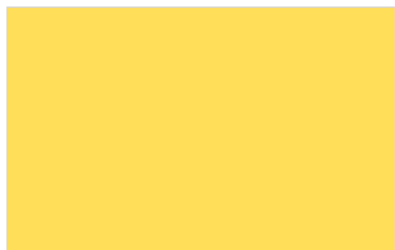
Catalogus

w.e.m.m.e.l.

Leerportaal met e-learnings

Catalogusinhoud

(G)een onderscheid?
Palliatieve zorg in divers ...
Programma

Basis - Rouw - VZP -
Diversiteit
Programma

Basisconcepten - de
subcutane spuitaanrijver
Programma

Basisconcepten - Diversiteit
- Rouw
Programma

Basisconcepten - Diversiteit
- Spuitaandrijver
Programma

Basisconcepten - Diversiteit
- Spuitaandrijver ...
Programma

Basisconcepten -
spuitaandrijver - rouw
Programma

Basisconcepten - uniek
rouwen
Programma

Basisconcepten -
Voorafgaande zorgplanning
Programma

Basisconcepten -
voorafgaande zorgplanning
Programma

De Subcutane
Spuitaandrijver
Programma

De subcutane
spuitaandrijver - Diversiteit
Programma

De subcutane
spuitaandrijver - Uniek
Programma

De subcutane
spuitaandrijver -
Programma

Diversiteit - De subcutane
spuitaandrijver - U ...
Programma

Diversiteit - Rouw -
Voorafgaande Zorgplanning
Programma

Ken je LEA al?

- Ze is een praktische app voor artsen en andere zorgverleners.
- Ze helpt bij de ondersteuning van ernstig zieken, palliatieve patiënten en hun naasten.
- Ze doet dit alles door de wil van de patiënt en zijn vertegenwoordiger(s) te respecteren.

En hoe kan LEA op mijn smartphone?

- Ga naar www.levenseindeapp.be.
- Voeg haar toe aan je startscherm.
- Klaar! Je hebt nu steeds toegang tot haar meest recente versie.

is een initiatief van

Forum
palliatieve zorg

ze behoren tot

w.e.m.m.e.l.
expertisecentrum 'Woordig Levensende'

verbonden aan het UZ Brussel

Waarmee helpt LEA je?

Alle informatie
rond levenseinde-
beslissingen

Een overzicht
rond pijn-en
symptoomcontrole

De uitbouw
van een levens-
eindebeleid in
woonzorgcentra

Communicatietips
voor gesprekken
rond het
levenseinde

De LEIFdraad
voor artsen

Voorafgaande
zorgplanning met
het LEIFplan

Existentiële
zorg

Rouw

LEA (kort voor **levenseinde app**) is een praktisch hulpmiddel voor artsen en andere zorgverleners.

LEA is gratis te installeren. Ga op je smartphone naar <https://www.levenseindeapp.be> en voeg LEA toe aan je startscherm

LEA biedt:

- een overzicht rond **pijn-en symptoomcontrole** (met aandacht voor COVID-19)
- informatie rond alle mogelijke **levenseindebeslissingen** (inclusief palliatieve sedatie)
- **voorafgaande zorgplanning** met het LEIFplan
- de uitbouw van een **palliatief beleid** specifiek **in woonzorgcentra**
- **communicatietips** voor gesprekken rond het levenseinde
- de **LEIFdraad** voor artsen (leidraad voor een zorgvuldige uitvoering euthanasie)
- Rouw
- Existentiële zorg

is een initiatief van

Forum
palliatieve zorg

ze behoren tot

w.e.m.m.e.l.
expertisecentrum 'Waardig Levenseinde'

Vrijwilligerswerking

- 98 actieve vrijwilligers
 - 30 thuiszorg Omega
 - 68 TOPAZ
- Basisopleiding vrijwilligers Forum Palliatieve Zorg
- Persoonlijke opvolging en -oriëntatie
- Omega: intervisie/supervisie momenten om de 6 weken
- TOPAZ: 3-maandelijkse vergadering
- Navormingsmomenten (3x per jaar)

Brusselwerking Br.E.L.

- Samenwerking met zorgorganisaties in Brussel
 - Huis voor Gezondheid
 - BruZEL
 - HuisvandeMens
 - ...
- Adviesraad met diverse zorgpartners die actief zijn binnen de palliatieve zorg in Brussel
- Bewustzijn van grootstedelijke uitdagingen én aandacht hierin voor de palliatieve patiënt, hun naaste(n) en zorgverlener(s)

**Multidisciplinaire begeleidingsequipe (MBE)
voor de regio Brussel-Halle-Vilvoorde**

Tweedelijns palliatieve zorg

- Advies en ondersteuning
- Nauwe samenwerking
- Aanmelden

Advies en ondersteuning

- **Palliatieve tweedelijnszorg**
- Geeft advies aan eerstelijnszorgverleners en ondersteunt palliatieve patiënten
 - = Adviserende rol t.o.v. patiënt/naasten en eerstelijns
 - Eindverantwoordelijkheid blijft bij huisarts!
- Gratis (na akkoord van huisarts)
- Komen aan huis en in thuisvervangende settings

Samenwerking

- De equipe neemt geen taken of verantwoordelijkheden van de eerstelijnsgezondheidswerkers over.
 - Toch kan samen beslist worden om bepaalde aspecten van palliatieve zorg aan de equipe over te laten (bv. pijn- en symptoomcontrole, gespecialiseerd materiaal, psychologische en morele ondersteuning van patiënt en omgeving,...).
- Nauwe samenwerking met netwerk palliatieve zorg (in sommige regio's één vzw)
- Nauwe samenwerking met omringende eerstelijnszorgverleners
 - Huisarts, verpleging, gezinshulp, kinesist...
 - Om een zo optimaal mogelijke zorg rond de patiënt en zijn naasten te organiseren.

Aanmelden

- Telefonisch van maandag-vrijdag tussen 9u en 17u
- Omega is 24/24 bereikbaar en beschikt over een wachtdienst.
 - Wees bewust van de tweedelijnsfunctie!
- De oproep kan gebeuren door patiënt, familie, thuisverpleegkundige, huisarts, sociaal werker...
- De verpleegkundige neemt contact op met huisarts van de patiënt voor een overleg om een goed beeld te krijgen van de thuiszorgsituatie.
- Na akkoord van de huisarts zal de palliatief verpleegkundige een eerste huisbezoek afleggen bij de patiënt/familie.

Supportief Palliatief Dagcentrum TOPAZ

Dagcentrum TOPAZ

- Aanbod
- Doel
- Aanmelden

Aanbod

- Supportief en palliatief dagcentrum van UZ Brussel
- Maandag t.e.m. vrijdag tussen 9u en 17u
- Huiselijke omgeving
- Multidisciplinaire equipe en vrijwilligers
- Medische hulp, vervoer, maaltijden, sociale activiteiten, (para)medische verzorging.
- Aandacht voor psychosociale factoren Brusselse context en randgemeenten
- Kleine bijdrage

Doel

- Brugfunctie tussen ziekenhuis en thuiszorg
- Vermijden van onnodige hospitalisaties
- Sociale contacten
- Supportieve behandelingen
- Gericht op leven
- Rustpauze voor de mantelzorg

Aanmelden

PRAKTISCH

T 02 456 82 02
topaz@uzbrussel.be
www.uzbrussel.be/web/topaz
J. Vander Vekenstraat 158 – 1780 Wemmel

Een initiatief van het Universitair Ziekenhuis Brussel,
erkend door de Vlaamse Gemeenschap,
met steun van de Federale Overheid,
de Vlaamse Gemeenschapscommissie,
Kom op tegen Kanker, deMens.nu
en privé-initiatieven.

- Doorverwijzing via (huis)arts, eerstelijnszorgverlener (kiné, thuisverpleegkundige, psycholoog...)
- Door familie, vrienden, kennissen of individueel
- Door palliatieve equipe Omega
- Aanmelding gebeurt telefonisch en nadien een intakegesprek in TOPAZ

Video TOPAZ - Gast Raymond

LevensEindeInformatieForum

LEIF

- Open initiatief
- LEIFplan
- Vormingsaanbod

Open initiatief

- Een open initiatief van mensen en verenigingen die streven naar een waardig levenseinde voor iedereen, waarbij respect voor de wil van de patiënt voorop staat.
- Voor iedereen die vragen heeft rond het levenseinde
- LEIFlijn
- LEIFinfopunten

 Bel de LEIFlijn : **078 15 11 55**

Word gratis lid

Steun LEIF financieel

VOORAFGAANDE
ZORGPLANNING ▾

PALLIATIEVE ZORG ▾

VRAGEN &
ANTWOORDEN

WETENSCHAPPELIJK
ONDERZOEK

IN DE MEDIA ▾

LEIFKAART

OPLEIDINGEN ▾

PROFESSIELE INFO ▾

LevensEinde InformatieForum

Een waardig levenseinde voor iedereen

LEIF is een open initiatief van mensen en verenigingen die streven naar een waardig levenseinde voor iedereen, waarbij respect voor de wil van de patiënt voorop staat.

Het LEIFplan

LEIF in je buurt

Petitie

Actie Palliatieve Zorg

Maak palliatieve zorg en het levenseinde bespreekbaar

**Alle informatie om samen te praten over hulp
voor NÚ
voor LATER**

Palliatieve zorg:
ook voor mensen die nog
veel jaren zullen leven

LEIFplan

Zet je voorafgaande zorgplanning op papier

DE CORRECTE VOORAFGAANDE WILSVERKLARINGEN

**Informatie over
wat je concreet kan doen
en vooraf kan plannen**

Deel 1:
alle informatie om samen te praten over
hulp voor nu en voor later

Deel 2:
de correcte voorafgaande wilsverklaringen

Vormingsaanbod

- Opleiding tot LEIFarts
- LEIFopleiding voor andere zorgverleners
- Externe vormingen

infosessies – trainingen – symposia waardig levenseinde

- Advies en ondersteuning bij het uitklaren van complexe vragen rond het levenseinde en/of euthanasie aan:
 - Mensen die nood hebben aan een bijkomend advies: zowel terminale zieken, niet-terminale ongeneeslijk zieken als mensen met een ongeneeslijke psychiatrische aandoening
 - Artsen die geconfronteerd worden met een complexe levenseindeproblematiek en hier rond bijkomende interdisciplinaire uitklaring, professioneel advies of ondersteuning wensen

- Multidisciplinair team (palliatief arts, psychiater, psycholoog, sociaal & psychiatrisch verpleegkundige, levensbeschouwelijk begeleider, oncoloog, jurist, LEIFarts, pediater, huisarts, moraalfilosoof, ...)
- ‘Tweedelijns-consultatie’ voor zowel patiënten (en hun naasten) als voor hun behandelende artsen
- Telefonisch bereikbaar op weekdays tussen 9u en 17u via 078/05 01 55
- Consultaties in W.E.M.M.E.L, J. Vander Vekenstraat 158, 1780 Wemmel na afspraak

**De leerstoel wil mee ijveren naar optimaal respect voor de mensen
/patiëntenrechten van ernstig, ongeneeslijk zieken.**

- Richt zich op maatschappelijk dienstbetoon door:
 - Informatieverstrekking
 - Fungeert als signaalfunctie
 - Optimalisatie van de (palliatieve) zorg
 - Vorming (PALM opleiding en studiereizen naar het buitenland)
 - Wetenschappelijk onderzoek

Bedankt voor jullie aandacht!

